

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 031 91/99-04041
Signatura: bc3ns201

Oblastní pracoviště č. 02 Střední Čechy
Okresní pracoviště Mělník

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Zvláštní škola Byškovice 85, 277 11 Neratovice
Identifikátor ředitelství:	600 047 849
IZO:	102 286 205
Ředitelka školy:	PaedDr. Ivana Pechová
Zřizovatel:	Školský úřad Mělník, Tyršova 105, 276 01 Mělník
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Mělník
Termín inspekce:	6., 7. a 12. dubna 1999
Inspektoři:	Mgr. Jiřina Veselá
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1997/98, třídní knihy, třídní výkazy, rozvrh hodin, informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 1. září 1998 (č. j. nebylo přiděleno), školní řád, denní režim školy.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Zvláštní škola v Byškovicích, jejímž zřizovatelem je od roku 1996 Školský úřad Mělník (původně Město Neratovice), využívá pro výuku žáků druhého stupně prostory kmenové budovy, která je v majetku města. Je zde celkem pět tříd se 49 žáky 5. - 9. ročníku a dva žáci čtvrtého ročníku. Výuce slouží pět kmenových prostorově dosti stísněných tříd, učebna pro pracovní vyučování - cvičná kuchyňka. Z hlediska kapacity, hygieny a bezpečnosti práce nevyhovují. provizorně upravená hala k výuce tělesné výchovy v přízemí budovy a dílna umístěná ve stavební buňce v areálu školní zahrady. Chybí kvalitní sociální zařízení, kabinet, sborovna. Plánovaná přístavba školy, pro kterou je již vypracovaný projekt a která by tuto nepříznivou situaci vyřešila, není prozatím z důvodu nedostatku finančních prostředků realizována. Optimální podmínky má škola k výuce pěstitelských prací. Dobře udržovaný pozemek slouží též k pěstování rostlin vhodných k sušení, které jsou pak využívány při práci v kroužku aranžování.

Na detašovaném pracovišti školy v Neratovicích, Mládežnická 984 jsou umístěny dvě třídy s patnácti žáky 1. - 4. ročníku a přípravný ročník s 12 zapsanými žáky.

Inspekce sledovala vybavení materiály a pomůckami pro jednotlivé předměty, které byly hodnoceny při hospitační činnosti.

Pomůcky, které mohou učitelé využít při vyučování českého jazyka, dějepisu a matematiky jsou potřebné kvality a kvantity. Jsou to například materiály pro žáky s vývojovými poruchami učení, mapy, nástěnné obrazy, vyjmenovaná slova *hravě*, vyvozování písmen pohádkami, dějové karty pro rozšiřování slovní zásoby, kartotéka slov, slabik, doplňková četba. Ve výuce matematiky jsou k dispozici počítač, soubory na procvičování barev, tvarů, magnetické tabulky geometrických tvarů, pracovní karty se zadáním úloh, osobní kalkulátory. Dobrá je zásoba audio i videokazetami.

Vybavení didaktickou technikou je funkční, moderní. Počítač pro výuku nebo k vedení administrativy škola nevlastní.

Fond učebnic je průběžně obměňován, užívané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR.

Pět učeben je vybaveno novým školním nábytkem (čtyři kmenové třídy a pracovna pro dívky), do budoucna škola počítá s modernizací nábytku ve zbývajících třídách.

Prostorové podmínky školy jsou spíše podprůměrné. Realizaci vzdělávacího programu umožňují, ale jsou však příčinou nedostatků, které se odráží především v možnosti zabezpečení kvalitní úrovně psychohygienických potřeb žáků a pedagogů. Vybavení pomůckami, učebnicemi, texty a didaktickou technikou je dostačující, má dobrou úroveň.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Při sestavování rozvrhu se vedení snažilo respektovat psychohygienické požadavky žáků. Začátek vyučování je stanoven na 8:00, odpolední vyučování končí v 15:05 hodin. Přestávky jsou 10 minutové, hlavní trvá 20 minut, polední je se svolením MŠMT ČR ze dne 16. září 1998 pod č. j. 3683/98 zkrácena z důvodu dopravní obslužnosti na 45 minut.

Hlavní přestávku mohou žáci aktivně trávit v hale, nebo za příznivého počasí na školní zahradě. Unavitelnost dětí na prvním stupni je snižována zařazováním relaxačních chvil. Zařazování pohybových aktivit během výuky na druhém stupni je z prostorových důvodů obtížně uskutečnitelné. Dozor nad žáky vykonávají učitelé, při pobytu venku o hlavní přestávce zodpovídá za bezpečnost romská asistentka. Ta také zodpovídá za organizaci pitného režimu zajišťovaného jídelnou.

Určité nedostatky týkající se nevhodného umístění některých hodin v rozvrhu, např.: řečové výchovy po tělesné výchově - 1. a 2. ročník, matematiky po tělesné výchově (2x) - 4. a 5. ročník atd. jsou způsobeny nedostatečnými prostory pro výuku tělesné výchovy a personálními možnostmi. V hodinách tělesné výchovy probíhajících ve školní hale musí učitelé vynakládat značné úsilí k udržování kázně žáků, jelikož ve třídách probíhá běžná výuka.

Omezující kapacitní podmínky školní dílny řeší ředitelka dělením žáků na menší skupiny, což je pro školu ekonomicky nevýhodné.

Pracovní místa žáků jsou vybavena dobře, je pamatováno na antropometrické odlišnosti dětí.

Kapacita sociálního zařízení vyhovuje, vybavení je však podprůměrné, neodpovídá standardní úrovni.

Žáci jsou pravidelně poučováni o bezpečnostních pravidlech. Specializované pracovníky se řídí kvalitně vypracovanými vnitřními řády.

Estetická úroveň tříd i společných prostor, tepelné a světelné podmínky jsou dobré.

Rozvrh a přestávky jsou stanoveny, vyskytující se slabá místa v sestavení rozvrhu a v nedodržování didaktických a psychohygienických zásad jsou způsobena stávajícími nedostatečnými prostorovými možnostmi. Esteticky je škola na dobré úrovni. Pitný režim je dostatečně zajišťován. Celkové hodnocení: průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Z deseti učitelů jich sedm splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve zvláštní škole, tři jsou bez odborného vzdělání. Jelikož inspekce sledovala průběh vzdělávání u každého učitele, personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou shodné s výše uvedenými údaji. To znamená, že sedm hodin bylo odučeno pedagogy s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí (se speciální pedagogikou), tři hodiny vyučovali učitelé jen pedagogicky způsobilí.

Personální struktura je vzhledem ke sledovaným předmětům zajištěna ze sedmdesáti procent pracovníky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. V porovnání s jinými školami je hodnocení spíše nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Učitelé mají vypracované tematické a časové plány, které odpovídají učebním osnovám Vzdělávacího programu zvláštní školy č. j. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č. j. 24 035/97-22 schválených MŠMT ČR. Učební plány jednotlivých postupných ročníků byly upraveny podle učebních plánů Alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy pro žáky romského etnika schváleného MŠMT ČR č. j. 35 252/97-24. Zápisy v třídních knihách svědčí o plnění učebních osnov. Podrobná kontrola byla provedena u předmětů: český jazyk ve všech ročnících, matematika v sedmém ročníku, přírodopis a pracovní vyučování v osmém ročníku. Nad rámec týdenní dotace povinných předmětů je základní učební plán rozšířen o tři nepovinné předměty - aranžování květin, dramatickou výchovu a logopedii. V současné době je realizován plavecký výcvik žáků 1. - 4. ročníku.

V plnění učebních osnov sledovaných předmětů nebyly zjištěny nedostatky.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk, dějepis - všechny hodiny měly jasné a vhodné záměry a cíle. Obsah a struktura jednotlivých vyučovacích jednotek odpovídaly tomu, co se měli žáci naučit, odpovídajícím způsobem navazovaly na dřívější výuku a umožňovaly návaznost příští výuky. Materiály a pomůcky byly včas připraveny a zkontrolovány. Učitelé podávali učivo jasně, formou odpovídající potřebám a úrovni žáků. Ti měli většinou snahu aktivně se na hodině podílet. Učitelé vhodně volenou motivací děti povzbuzovali k učení, dávali jim najevo vysoká pozitivní očekávání. Nevyrovnanost jednotlivých hodin se projevovala

především v požadavcích a úrovni kultivace komunikačních dovedností žáků a ve využití závěrečných fází hodin (shrnutí učiva, zhodnocení práce žáků).

Matematika, přírodopis - vyrovnaná úroveň obou předmětů se vyznačovala promyšlenou stavbou hodin, uspořádáním tak, aby vyučování upoutalo a udrželo pozornost žáků, jejich zájem a aktivní účast na výuce. Učitelé si ověřovali, zda všichni učivu porozuměli, pěkná byla práce s chybou, diferencování výuky, množství vhodných pomůcek, aplikace různých příkladů. Věnovaný čas jednotlivým činnostem byl dobře rozvržen, přechody mezi nimi byly hladké. Učitelé se vyhýbali konfrontacím a vhodně řešili situace, ve kterých konfrontace hrozila. Při hodnocení byli žáci spíše pasívními objekty, aniž by dostali možnost se na hodnocení podílet.

Pracovní vyučování - správně vedená práce při hodinách poskytovala příznivé podmínky pro rozvoj a formování osobnosti žáků (pěstování trpělivosti, přesnosti, pracovní ukázněnosti). Obě učitelky dobře organizovaly hodiny, důraz byl kladen na získávání praktických dovedností a návyků, přispívajících k volbě povolání. Žáci získávali vědomosti a uplatňovali své znalosti o půdě (příprava záhonu k výsevu a výsadbě), o pěstování letniček, dvouletek a trvalek. Druhá skupina žáků ve školní dílně prováděla dokončovací práce na výrobku ze dřeva - rámečku. Žáci byli aktivní, pracovali přesně, se zájmem. Nezanedbatelným jevem bylo vytváření vzájemné úcty, žáci z práce učitelek zřetelně viděli jejich kompetentnost a zájem o jejich individuální a osobní potřeby.

Ve většině sledovaných hodin byla zřejmá promyšlená vnitřní diferenciací. Učitelé vycházeli z individuálních možností a schopností žáků. Byl uplatňován individuální přístup k dětem, rovněž snaha pro aktivní zapojení žáků do školní práce byla zřejmá.

Hospitováno bylo celkem v deseti hodinách, které byly hodnoceny podle následující sedmistupňové škály. Vynikající - zcela mimořádná, nadprůměrná - výrazná převaha pozitiv, spíše nadprůměrná - dílčí pozitivita nad běžnou úroveň, průměrná - pozitivita a negativa v rovnováze, spíše podprůměrná - slabá místa, nutná zvýšená pozornost, podprůměrná - výrazně nevyhovující, silné nedostatky, naprosto nevyhovující - nutné okamžité řešení.

Z celkového počtu deseti hospitovaných hodin byly dvě hodnoceny jako nadprůměrné, šest bylo spíše nadprůměrných, dvě měly průměrnou úroveň.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Úroveň výsledků učení a chování svých žáků škola sleduje a vyhodnocuje. Tyto údaje jsou pravidelnou součástí výročních zpráv školy. V roce 1997/98 vycházelo celkem 14 žáků (jeden žák ze sedmého. ročníku, dva žáci z osmého a jedenáct žáků z devátého ročníku). Celkem třináct jich bylo přijato do odborných učilišť či praktické školy. Pouze jeden žák z důvodu nesouhlasu matky o učební obor neprojevil zájem. V prvním pololetí školního roku 1998/99 prospěli všichni žáci, z toho šest s pochvalou.

K posuzování kvality výsledků vyučování sloužily výstupy z hospitací a běžné práce žáků. Práce ve třídách na prvním stupni vychází ze snahy připravit žáky na složitější práci ve vyšších ročnících zvládnutím trivia. Toto je zvláště nutné u žáků z rodin s nižší socio kulturní úrovní (pro ty škola zřídila přípravný ročník). Žáci jsou k práci pozitivně motivováni, ve třídách vládne vstřícná atmosféra. I přes snahu učitelů je i nadále nutné zaměřit se na mluvní dovednosti žáků, na přesnost vyjadřování a na rozvoj sluchových cvičení.

Pozitivně lze hodnotit dobré utvrzování násobilky a vyjmenovaných slov, celkově je kladen důraz na rozvoj paměti.

Inspekce též sledovala a hodnotila chování žáků. Jasná pravidla jsou dána kvalitním školním řádem, na jehož tvorbě se spolupodíleli žáci i jejich rodiče. Učitelé vedou své žáky k úctě k dospělým i ke spolužákům, snaží se je vychovávat k přátelskému a odpovědnému chování. Ne vždy se jim to daří a využívají všech dostupných prostředků k posílení kázně. V průběhu loňského školního roku bylo pět žáků s výraznou poruchou chování přeřazeno na základě předběžného opatření Okresního soudu v Mělníku do Dětského diagnostického ústavu v Dobřichovicích. V prvním pololetí letošního šk. roku bylo pět žáků hodnoceno druhým a tři třetím stupněm z chování (z toho pouze jeden žák prvního stupně). Závažným faktem v poslední době je, že jsou děti do zvláštní školy přeřazovány pozdě, často až na druhém stupni a většinou v případech, když se k výukovým problémům přidají z důvodu dlouhodobého neúspěchu výchovné problémy. Běžně jsou do ZvŠ zařazováni spíše chlapci, např. v r. 1997/98 bylo zařazeno deset chlapců a žádná dívka.

Pro rozvoj osobnosti žáků jsou vytvářeny dobré podmínky. Vedení školy spolu s učitelským sborem oceňuje úspěchy dětí v mimoškolních aktivitách a využívá je k upevnování pocitu sounáležitosti se školou, k posilování jejich sebevědomí.

Celkově učební výsledky naznačují pozitiva a negativa v rovnováze.

7 Výroční zpráva

Ředitelka školy vypracovala za školní rok 1997/98 výroční zprávu a zprávu o hospodaření a předložila ji pedagogické radě ke schválení. Zpráva obsahuje charakteristiku školy, přehled o vzdělávacím programu a doplnění učebního plánu, údaje o pracovnících školy, zařazování žáků do školy, výsledky vzdělávání, podrobný přehled mimoškolních aktivit, který postihuje i oblast prevence sociálně patologických jevů, hodnocení podmínek pro výuku a hodnocení spolupráce se Sdružením rodičů.

Výroční zpráva z hlediska obsahu a formy splňuje předepsané oblasti dané zákonem, její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Byla projednána s pracovníky školy a zaslána zřizovateli. Hodnocení - spíše nadprůměrné.

8 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Přehled vzdělávacích akcí, kterých se učitelé v letošním roce zúčastnili: Dvoudenní seminář - autistické dítě na ZvŠ, etopedická diagnostika, časná intervence (organizoval Institut PPP v Praze), předškolní příprava učitele - rozvoj grafomotoriky (čtyři učitelé). Ředitelka se zúčastnila semináře s názvem problematika záškoláctví, pracovní právo ve školství, školního managementu. Jedna učitelka je přijatá na Masarykovu universitu v Brně obor pedagogika - sociální práce, učitelka přípravného ročníku má zájem o studium speciální pedagogiky - podala přihlášku. K dalšímu vzdělávání mohou učitelé využívat publikace učitelské knihovny, která je průběžně doplňována. V současné době má 822 titulů.

Na základě zjištěných skutečností je péče o další vzdělávání a odborný růst hodnocena jako nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Vybavení školy pomůckami je dobré, nevyhovující jsou přetrvávající prostorové možnosti. Přes všechny tyto problémy nebyly shledány nedostatky v plnění učebních osnov sledovaných předmětů. Hlavní činnosti školy a další výchovně vzdělávací aktivity vytvářejí kvalitní program. Garantem dobré práce učitelů je příznivé složení z hlediska kvalifikovanosti a zájmu o další vzdělávání.

Ve sledovaných oblastech nebylo shledáno porušení obecně závazných právních norem.

Pro výkon inspekční činnosti vytvořilo vedení školy příznivé podmínky.

Doporučení inspekce k další činnosti školy

Ve spolupráci se zřizovatelem postupně realizovat plány na zlepšení prostorových podmínek.

razítko

Podpisy inspektorů: Mgr. Jiřina Veselá v. r.

V Kolíně dne 15. dubna 1999

Přílohy: Nejsou

Inspekční zprávu jsem převzala dne .11. května 1999

razítko

Podpis ředitelky školy: Pechová v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: ŠÚ Mělník	Osobně 28. května 1999	-
Školský úřad: ŠÚ Mělník	-,-	-
Rada školy: Nezřízena	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-	-	Bez připomínek